

סלה (שלמה) דסה Sale (Shlomo) Dese

00:00:06:11 00:00:00:02
שלום, מה שלומכם?
שמי סלה דסה,

00:00:13:23 00:00:06:17
לאבא שלי קוראים דסה בירצ'יקו,
לאימי קוראים דסטה סולומון,

00:00:18:04 00:00:14:12
הוריי גרו במחוז ווגרה
במקום שנקרא ג'נורה.

00:00:26:14 00:00:18:08
היו זקני המקום
והאהובים על כולם,

00:00:33:21 00:00:26:16
אבא שלי עבד הן כחקלאי והן כמיישב
כסוכים סוג של שופט, ולוחם זכויות אדם.

00:00:44:04 00:00:34:02
אימי בדומה לאבא שלי, מאכילה אנשים
שברחו מרודפים כוחניים ומסתתרים ביערות,

00:00:50:21 00:00:44:06
הייתה אמא אמיצה.
אבא היה חקלאי מצליח.

00:00:57:16 00:00:50:23
שניהם חיו בשלום,
מעולם לא ניהלו מחלוקות ביניהם.

00:01:07:13 00:00:58:01
יש לי אחים גדולים
שגם הם עסקו בחקלאות,

00:01:11:16 00:01:07:16
היה לנו בית שהיה בו
הכל ומלא ומסודר.

00:01:20:15 00:01:11:18
היו לנו הרבה פרות ושורים.
בבית קיבלו אורחים בסבר פנים יפות,

00:01:25:24 00:01:20:17
מקבלים את בעלי הבנות בצורה
יוצאת מן הכלל כחלק מהמשפחה,

00:01:32:16 00:01:26:02
במה אתה עסקת באתיופיה?
-הייתי חקלאי. הייתי חקלאי מעולה.

00:01:37:01 00:01:32:23
איפה נולדת?
-מחוז ווגרה, מקום שנקרא ג'נורה.

00:01:39:18 00:01:37:06
שם נולדת ושם גדלת?
-כן.

00:01:43:21 00:01:39:21
למקום הספציפי קוראים "מנדריייה",
"מיצ'רקה מיכאל".

00:01:51:05 00:01:43:23
הדשא, השדה הפתוח והמישורי, הנוחות
של המקום למשחקי "גנה" היה מיוחד.

00:02:01:12 00:01:51:24
אתה יודע באיזו שנה נולדת?
-כן, נולדתי ב-1932 מאי 21.

00:02:05:05 00:02:01:15
גם את היום אתה יודע...
-כן, אימי תמיד הזכירה לי את זה.

00:02:09:04 00:02:05:07
אבא היה מסביר לנו לכול
האחים מתי כל אחד נולד.

00:02:11:11 00:02:09:09
מה פירוש השם שלך?

00:02:14:18 00:02:11:13
-שאלה יפה. כי הייתי בהיר
מאוד כשהייתי צעיר,

00:02:18:11 00:02:14:21
נולדתי בתקופה בה איטלקים פלשו
לאתיופיה, הייתי מאוד בהיר עור,

00:02:24:21 00:02:18:13
אני לא רוצה לאריך יותר מדי
אבל, באותה תקופה פלשו האיטלקים

00:02:27:00 00:02:25:00
וכל הגברים יצאו להתנגד הפלישה
ויצאו ליערות,

00:02:31:24 00:02:27:02
אמא שלי כמו שאמרתי לך הייתה פיקחית,
אבא שלי היה אומר לה מקום מפגשים בשטח,

00:02:36:06 00:02:32:02
היו הולכים 7-8 שיפטה (מנגדים),
מעדכנים אותה איפה לפגוש אותם

00:02:40:00 00:02:36:14
והיא הייתה שמה אוכל
בתוך כד לנשיאת מים

00:02:45:20 00:02:40:03
והייתה יוצאת עם הכד כאילו שהיא
הולכת לנהר להביא מים,

00:02:51:17 00:02:45:23
מתחילה לקרוא בשמות של חברות כדי שישמעו
אותה שהיא שם ומעבירה להם את האוכל.

00:02:56:12 00:02:52:00
או שהולכת ליער כאילו
שהולכת להביא עצי בעירה,

00:02:59:21 00:02:56:15
גם כאן קוראת בשמות ומישהו
מה"שיפטה" בא ולוקח את האוכל,

00:03:04:05 00:02:59:23
יכול להיות זה אחד מהגיסים שלה.
-הגברים ברחו מהבית?

00:03:07:05 00:03:04:08
לא נשאר גברים בבית,
רק נשים נשאר בביתם.

00:03:10:18 00:03:07:07
אחרת האיטלקים תופסים
אותם והורגים אותם.

00:03:22:04 00:03:10:21
לבסוף הימים הקשים עברו,
נתנו לאימי שם אחר "מלסש",

00:03:27:15 00:03:22:09
למרות שהשם האמיתי שלה היה דסטה,
וההורים של אבא שלי קראו לה ווגאיהו.

00:03:32:20 00:03:27:17

באותם ימים כל, השיפטה, היו קרובים
לכולם, היו כמו אחים, לא היו חיכוכים.

00:03:38:00 00:03:32:23
הם קראו לאימי "מלסש" כי היא החזירה
אותם הביתה בשלום, הצילה אותם.

00:03:43:09 00:03:38:03
אני נולדתי בתקופה זו של פלישת
האיטלקים, איש אחד קראו לו אבבה זאודה,

00:03:46:06 00:03:43:12
אמר לאימי שאני דומה ל"סלה",
הוא כבר נפטר, זיכרון לברכה.

00:03:49:08 00:03:46:09
מלסש, הילד דומה ל"סלה" אמר לה.

00:03:54:16 00:03:49:11
האחר שליידו הצטרף ואמר,
נכון הוא נראה "סלה".

00:03:57:01 00:03:54:18
הייתי ממש בהיר.
למה הם מתכוונים כשאומרים "סלה"?

00:04:00:13 00:03:57:04
זה של איטלקים.
כך קראו לאיטלקים.

00:04:04:10 00:04:00:16
מאז אני נקרא "סלה".
למרות שהשם האמיתי שלי הוא ביינה.

00:04:07:13 00:04:04:13
אבל עם הזמן השם "סלה"
התחזק עד שנקראתי "סלה".

00:04:12:18 00:04:07:18
כך שזה הפירוש של שמי.
-כמה אחים ואחיות יש לך?

00:04:24:13 00:04:12:21
יש לי חמישה אחים ושתי אחיות,
יש לי עוד אחותי רק מצד אבא שלי,

00:04:32:13 00:04:26:00
יש לי שלושה אחיות.
-אתה הבכור או האחרון או באמצע?

00:04:36:07 00:04:32:16
אני אמצעי. אני נמצא באמצע.
יש שני אחים מעליי.

00:04:43:23 00:04:36:19
הבכור גר בלוד, הבא אחריו גר בנתניה,
אחרי זה אני, שני אחים גרים בבית שמש,

00:04:50:07 00:04:44:01
אחות אחת גרה ברחובות,
עוד שתי אחיות גרות בנתניה.

00:04:53:23 00:04:50:10
במה ההורים שלך עסקו?

00:05:01:13 00:04:54:04
אמא שלי הייתה עקרת בית,
מכינה אוכל בבית, מקבלת אורחים.

00:05:06:16 00:05:01:20
לא היו לה עוד עיסוקים, היא כל היום
בבית, טוחנת גרעינים ומכינה אוכל.

00:05:09:00 00:05:06:18
זה היה התפקיד של אימי.

00:05:14:01 00:05:09:02
אבא שלי עסק בחקלאות. לפני שאנחנו
הילדים גדלנו, היה שוכר עובד.

00:05:18:05 00:05:14:03
אחרי זה אנחנו גדלנו,
וגם אז עדיין היה שוכר עובדים.

00:05:25:16 00:05:18:10
מפה יש כמה עובדים ומשם יש עוד כמה,
היה מוצלח. כך חיינו כל הזמן, עד שעלינו.

00:05:32:08 00:05:25:22
היו לכם קרקעות?
-קרקעות!?

00:05:39:01 00:05:33:18
מי יכול למנוע מאיתנו את זה!
אלא אם אנחנו נוותר בעצמנו!

00:05:42:13 00:05:39:03
היית מאמינה אם אומר לך שהיו
לנו קרקעות בגודל של העיר פ"ת?

00:05:44:10 00:05:42:15

באמת?
-לא תאמיני לי!

00:06:01:09 00:05:44:12

היו לנו הרבה מאוד פרות, עגלים.
מלווים את הפרות להרים כדי שיאכלו,

00:06:06:00 00:06:01:14

את השוורים אחרי יום עבודה שולחים
להרים גם כן כדי שיאכלו,

00:06:08:04 00:06:06:03

בבוקר עולים אל ההרים
ומביאים את השוורים.

00:06:12:21 00:06:08:06

עד שעלינו ארצה כך היה.
-כולכם עסקתם בחקלאות?

00:06:17:17 00:06:12:24

נכון. עבדנו כולנו ביחד. אחרי זמן מסוים,
שהאחים התחלנו לעבוד בנפרד, שיננו ביחד.

00:06:23:02 00:06:17:20

אחי הבכור ואני התחלנו לעבוד ביחד.
אבי בירך אותנו,

00:06:28:02 00:06:23:04

אמר: תהיו ברוכים, עבדתם איתי עד עצם
היום הזה, מעכשיו תהיו עצמאים ותתפתחו.

00:06:33:07 00:06:28:06

שיננו עבדנו עד כמה שרצינו ללא הגבלה.
-קיבלתם קרקע ממנו?

00:06:36:17 00:06:33:09

יש מלא קרקעות.
-אני מתכוונת אם קיבלתם קרקעות מאבא.

00:06:41:23 00:06:36:21

כן. גם אם לא היינו לוקחים ממנו,
היינו תופסים קרקע חדשה.

00:06:46:07 00:06:42:00

לא רק אנחנו יכולים לעשות כך, אלא כך
כולם עושים, איפה שאתה רוצה, יכולה לעבד.

00:06:52:01 00:06:46:09

אם לא נוח לך כאן, את יכול

לעבור לשם ולבנות בית.

00:06:56:23 00:06:52:04
בהמשך גם שני אחים האחרים
התחילו להיות עצמאים.

00:07:02:14 00:06:57:00
גם הם קיבלו קרקעות מאבא וגם אם היו
רוצים יכולים לקחת להם קרקעות חדשים.

00:07:06:08 00:07:02:17
כך היו נראים חיינו שם.
-הייתם שוכרים עובדים...

00:07:08:13 00:07:06:13
נכון, היינו שוכרים.
-מאיפה הם מגיעים?

00:07:15:07 00:07:08:16
יש מלא מחפשי עבודה.
-האם הם מביתא ישראל? או שהם נוצרים?

00:07:22:03 00:07:15:09
היו גם מביתא ישראל. למשל אמא שלי
גידלה את בן של קרוב משפחה שלה,

00:07:26:24 00:07:22:08
והוא עבד איתנו הרבה, לבסוף
חיתנה אותו גם הוא נהיה עצמאי.

00:07:34:01 00:07:27:03
היו גם מי שלא מביתא ישראל.
-מקבלים שכר?

00:07:39:09 00:07:34:03
בטח. מקבלים משכורות.
גר איתנו, לא מוציא על אוכל,

00:07:44:10 00:07:39:13
חוסך את הכסף שהוא מקבל, קונה מה בו
מה הוא רוצה בין אם זה עזים, פרות וכו'.

00:07:56:14 00:07:44:12
איך נראה המקום בו נולדת?
-מקום מדהים! איך אספר לך על המקום הזה!

00:07:58:19 00:07:56:17
מה אתה זוכר על המקום?

00:08:06:04 00:07:58:21

אם אני עומדת ליד דלת בית לכיוון החוצה,
מה אני רואה מולי, משמאל, מימין?

00:08:09:21 00:08:06:22
את תראי את המקום המדהים,
הרפת, הפרות,

00:08:12:15 00:08:09:23
ההר שיושבים עליו מכוסים עם סדינים,

00:08:25:03 00:08:12:17
היבול, הפרות שמתחילות להתראות בריאות
כי יש גשם ויש מה לאכול, משמיעות קולות,

00:08:28:02 00:08:25:08
היו נחלים בסביבה?

00:08:34:07 00:08:28:04
כן, במיוחד האזור הספציפי שלנו,
היה לידו נחל ענק מפה,

00:08:36:22 00:08:34:09
ומשם היה נחל יחסית קטן
ממנו לוקחים מי שתייה.

00:08:46:24 00:08:36:24
אנחנו היינו גרים בין הנחלים. אפילו
פעם אחת איזה קס, קראו לו קס מנשה,

00:08:53:21 00:08:47:03
הוא בא למקום, בזמן שהיינו בהכנות
לאזכרה של אבא של אמא שלי,

00:09:02:22 00:08:54:00
אז אנשים היו מסתפקים במועט, היו אוכלים
קצת ושבעים ממנו, הייתה לו ברכה לאוכל,

00:09:07:09 00:09:03:03
אז הקס שראה את המקום מכל הכיוון,
מפה הנחלים, משם הדשא והכל,

00:09:13:24 00:09:07:12
אז אמר על אבא שלי, דסה גר בירושלים,
כאילו המקום שווי ערך לירושלים.

00:09:19:20 00:09:15:23
נולדת שם וגדלת שם?
-נולדתי שם וגדלתי שם.

00:09:26:06 00:09:20:01

רק ב-1971 האזור השתנה,
התחילו להיות בעיות.

00:09:36:08 00:09:26:11
עד אז לא הלכתי מעבר לגונדר,
אבל כעת הלכתי רחוק ממנו עד צ'ילגה.

00:09:38:20 00:09:36:14
באיזה שנה זה היה?
-בשנת 1971.

00:09:42:20 00:09:39:02
בן כמה היית אז?
-נראה לי הייתי בן 45.

00:09:48:23 00:09:42:24
היית כבר גדול אז.
-גרתי שם במשך ארבע שנים.

00:09:53:01 00:09:49:01
אחרי זה התחילו תהליכי הבריחה לארץ.

00:09:59:09 00:09:53:05
איפה שנולדת וגדלת,
הרוב היו יהודים?

00:10:03:02 00:09:59:12
היו הרבה יהודים אבל קצת
מרוחק אחד מהשני.

00:10:07:23 00:10:03:04
זה אזור של קסים גדולים,
כמו אבא יאיך, קס תמינו, קס יאיס,

00:10:12:00 00:10:08:09
בתי הכנסת, חגיגת החגים היה מיוחד.

00:10:23:03 00:10:12:04
במרחק מה משם גם גרים פיטררי סינקה,
מר מהירט, ועוד אנשים גדולים ומוכרים.

00:10:26:08 00:10:23:08
באמצע גרנו אנחנו.

00:10:34:23 00:10:26:17
בימי חגים ובימי שישי, אחרי שעובר חצי יום
השמש נוטה מערבה, לא עוסקים במלאכה.

00:10:42:00 00:10:35:02
כולם מתרחצים בנחלים שסיפרתי לך עליהם

ומתכוננים לקבלת החגים והשבת.

00:10:55:14 00:10:42:03

ההורים שלי כל חג "מהרר"
היוצא בחודש נובמבר,

00:11:09:07 00:10:55:16

עושים מסיבה ענקית, שוחטים פרות
וחוגגים, מזמינים הרבה אורחים.

00:11:14:24 00:11:10:13

להורים שלי היו חיים נוחים וטובים.

00:11:20:00 00:11:15:02

אנשים אהבו אותם מאוד, אמא שאת
רואה אותה שם, הייתה אישה אהובה.

00:11:24:12 00:11:20:02

כולם קראו לה בשם חיבה,
היא אהבה מאוד את כולם.

00:11:31:02 00:11:24:16

גם אבא היה כזה, אלוהים בירך
אותו בגדול, אנשים אהבו אותו מאוד.

00:11:36:15 00:11:31:06

קראו לו בשמות מיוחדות, כגון
"המשענת שלי", כי הוא היה עוגן הצלה.

00:11:42:10 00:11:36:18

הוא אהב אנשים, חיך אל כולם,
היה אדם ללא רבב, בר מזל.

00:11:55:15 00:11:42:19

היה נותן לאנשים כיד המלך,
היה בונה כלי עבודה ונותן לאנשים.

00:11:57:16 00:11:55:22

היה עשיר?

00:12:04:18 00:11:57:20

כן, היה עשיר מאוד, כל האנשים
המכובדים היו באים אליו.

00:12:16:21 00:12:05:04

מושלי מחוזות היו באים אלינו ונשארים
לילה, גם כי זה היה מקום מרכזי.

00:12:30:02 00:12:17:03

משם היה הולך למשרד שלו, וכשחוזר

לאזורים מרוחקים גם היה מגיע אלינו.

00:12:36:16 00:12:31:24

בילדותך למדת בבית ספר?
-לא לא למדתי. לא היה בית ספר.

00:12:40:09 00:12:36:19

עסקת רק בחקלאות?
-כן, העיסוק שלי היה רק חקלאות.

00:12:46:24 00:12:40:13

לא היו לימודים למעט תלמידי דת
נוצרים שהיו בסביבה.

00:12:52:13 00:12:47:06

בהמשך ראיתי ילדים לומדים אמהרית,
וגם אני התחלתי ללמוד אמהרית.

00:12:59:06 00:12:52:16

אני יותר הייתי עובד בשדה,
הייתי מגדל כותנה בתקופה מסוימת.

00:13:03:18 00:12:59:10

זה היה גדל בצורה מדהימה
ואני הייתי שומר עליו כל הזמן.

00:13:08:21 00:13:03:21

הייתי שומר שלא כנסו עזים
וחיות בר וזיקו ליבול.

00:13:15:16 00:13:09:00

איזה משחקים היית
משחק עם הילדים בסביבה?

00:13:21:14 00:13:15:20

היינו משחקים עם כדורים.
-ממה הייתם מכינים את הכדורים?

00:13:26:22 00:13:21:17

מכינים את הכדורים מבדים בלויים.
תופרים את הבדים עד מגיעים לגודל כזה.

00:13:33:13 00:13:27:01

כל פעם מוסיפים בדים קרועים
ומגלגלים בצורת כדום ותופרים.

00:13:37:05 00:13:33:17

עם זה משחקים בזריקה ידנית.

00:13:44:22 00:13:37:10

יש עוד משחק שנקרא "קולי", זהו משחק "גנה", שמכים את הכדור עם מוט.

00:13:50:18 00:13:45:03
מכינים מוט מיוחד ו"כולי". המשחק הולך כמו המשחקי כדורגל בארץ,

00:13:56:06 00:13:50:21
קובעים גבולות גזרה ושערים, יוצרים קבוצת שחקנים, אותו דבר כמו פה.

00:14:03:23 00:13:56:10
כל פעם מנצח צד שמשחק טוב, נפרדים בצחוקים וחיבוקים.

00:14:09:08 00:14:04:01
לא מסתכסכים. יכול להיות שמחר תנצח הקבוצה שהפסידה היום.

00:14:16:16 00:14:09:11
אלו עבודות היית עושה בבית? באיזה גיל התחלת לעבוד?

00:14:19:07 00:14:16:20
בין אם זו עבודה בתוך הבית או מחוץ לבית.

00:14:27:01 00:14:19:11
ממה שזכור לי, אני עובד מאז שנת 1942.

00:14:35:00 00:14:27:04
שומר על פרות, חורש בשדה, הולך עם אחיי ועוזר להם,

00:14:37:06 00:14:35:05
סוחב כלי עבודה לעבודה ובחזרה מעבודה.

00:14:42:14 00:14:37:08
כשנגמרים הזרעים, שולחים אותי הביתה להביא עוד.

00:14:46:23 00:14:42:17
מאותה שנה אני מוכן תמיד לעבודה. אני איש עבודות.

00:14:51:18 00:14:47:01
אני תמיד עובד. גם כשאני עובד בשדה, עדיין אני נראה כאילו עובד במשרד.

00:14:57:22 00:14:51:20
תמיד נקי, מסודר ומצוחצח.
אבל היום אני כבר הזדקנתי.

00:15:06:21 00:14:58:00
כשגרתם שם, איך היו היחסים
שלכם עם הסביבה והשכנים?

00:15:13:19 00:15:06:23
היינו בשלום עם כולם,
אנשים אהבו אותנו וכיבדו אותנו.

00:15:19:19 00:15:14:04
אם היינו פוגעים במישהו,
אנשים לא היו חושדים בנו אפילו.

00:15:28:18 00:15:19:24
אנשים אהבו אותנו, כי אנחנו אנשים
מקצועיים מאוד, גם אני וגם כל האחים שלי,

00:15:33:22 00:15:28:21
אורגם בגדים, מכינים כלי עבודה בנפחות.
זה בנוסף לעבודות בחקלאות?

00:15:35:16 00:15:33:24
כן, בנוסף לחקלאות.

00:15:39:18 00:15:35:18
למשל אני יכול לייצר כלי עבודה,
כגון מגל, סכינים, כלי חרישה.

00:15:46:09 00:15:40:00
אנחנו נותנים לאנשים קרובים אלינו
כלים בחינם, בגדים בחינם.

00:15:53:06 00:15:46:13
כך היו אחים הגדולים שלי,
כפי שהלכו בעקבות אבא,

00:15:57:10 00:15:53:09
וכך הייתי גם אני
כי ראיתי מאחיי הגדולים.

00:16:04:17 00:15:57:15
הייתם שומעים על פגיעות ביהודים?
-שומעים שיש קצת על זה.

00:16:09:07 00:16:04:23
זה תלוי באזור, יש אזורים שפחות

נוחים להסתדר ליהודים

00:16:14:09 00:16:09:09
ויש אזורים פחות מומלצים לגור בהם.
אומרים על יהודים, עשו לנו כך וכך,

00:16:23:05 00:16:14:13
יש שם רע ליהודים ורואים בנו כקטנים.
גם השופטים עושים קצת אפילו.

00:16:27:15 00:16:23:08
למשל אבא שלי היה שורד אותם בגלל
התנהגותו הטובה, הכסף הרב שלו,

00:16:31:19 00:16:27:19
בגלל היותו עוזר לאחרים,
אחרת הם קשים ומפלים.

00:16:45:01 00:16:32:00
הם היו באים לבית שלנו,
מתארחים בכבוד גדול.

00:16:53:24 00:16:45:06
באיזה גיל התחתנת?
התחתנתי בשנת 1952, בחודש דצמבר.

00:16:57:08 00:16:54:01
בראשון לדצמבר התחתנתי.
-בראשון לדצמבר 1952.

00:17:04:10 00:16:57:12
כן. בראשון לדצמבר, הבאתי אישה
מ"ג'ניפונקרה", במקום שנקרא "מונה".

00:17:08:17 00:17:04:13
זה מרחק של יומיים הליכה.
-מי הכיר לך אותה?

00:17:15:09 00:17:08:21
אבא שלי חיפש כלה בכל מקום
באזור שלנו אבל לא מצא.

00:17:20:07 00:17:15:11
אבא שלי הוא זה שחיפש
כלות לכל הבנים שלו.

00:17:25:16 00:17:20:11
זה לא כמו בארץ, כאן מלא בחורות. אבא
אמר לחבר שלו, יש מישהו במקום זה וזה,

00:17:31:14 00:17:25:23
תבדוק לי בבקשה, מר בלאי,
אם יש לו ילדה טובה.

00:17:36:05 00:17:31:17
למה אבא שלך חיפש את הבן אדם ההוא?
-כי לא מצא כלה.

00:17:45:14 00:17:36:08
חיפש וחיפש, ביקש מאנשים לברר לו
אבל לא הצליח למצוא כלה.

00:17:49:17 00:17:45:17
יש סוג משפחה שהוא מחפש, למשל,
האם זו משפחה של יפים או פחות יפים,

00:17:59:12 00:17:49:19
עשירים או עניים, חרוצים או עצלנים,
ממה הם מתפרנסים וכו'.

00:18:10:03 00:17:59:20
אז לגבי אותו בן אדם, אבא אמר שהיה
לו קשר טוב איתו מתקופת פלישת האיטלקים,

00:18:13:20 00:18:10:06
לכן הוא מבקש לברר
אם יש בת לאותו בן אדם.

00:18:20:21 00:18:13:24
בירר לו ואמר לו שיש לאיש בת.
יש לו שתי ילדות.

00:18:30:06 00:18:21:04
כך הוא שידך לי את אשתי.
-אתה לא ראית אותה ולא הכרת אותה?

00:18:33:12 00:18:30:12
מאיפה לי!
-הם מדברים ביניהם וסוגרים ביניהם?

00:18:36:13 00:18:33:15
כן, הם מדברים ביניהם. אפילו אבא שלי
לא ראתה אותה ולא הכיר אותה.

00:18:38:23 00:18:36:18
גם לא אמא שלי.

00:18:48:11 00:18:39:18
אחרי זה אחי הגדול הלך עם החבר
של אבא לבית של האיש וביקשו את בתו.

00:18:57:24 00:18:48:15
החמות שלי לעתיד אמר להם על אבא שלי,
הוא עשה לי טובה בימים קשים,

00:19:03:17 00:18:58:03
אני אפילו הייתי מביא לו את בתי עד ביתו,
על אחת כמה וכמה כשהוא שולח אלי בקשה,

00:19:09:16 00:19:03:21
אני נותן לו את בתי. הוא הסכים.
חזרו ועדכנו את אבא.

00:19:16:08 00:19:09:18
נעשו בירורים אם זו ילדה גדולה או קטנה.
איך היא נראית, האם היא יפה או פחות יפה.

00:19:22:01 00:19:16:18
בסוף סוכם שזה מתאים.
-מי עושה את הבירורים האלו?

00:19:28:18 00:19:22:03
הצעירים בינו.
שמענו על כל זה ושלחנו בקשה.

00:19:41:06 00:19:29:00
הגיע יום החתונה. אף אחד לא מכיר את
הכלה, לא אמא, לא אבא, ולא קרובי משפחה,

00:19:47:15 00:19:41:12
למעט אחי וחבר של אבא שהלכו
לביתה לבקש מאביה.

00:19:55:22 00:19:47:19
ביום החתונה, הגענו אליהם בערב,
נכסנו לבית בריקודים,

00:20:02:03 00:19:56:00
עשינו את טקס הנישואין והכתובה.
-כלומר, עשיתם את טקס הנישואין?

00:20:07:12 00:20:02:05
כן. טקס הנישואין.
יש מי שכותב את הכל.

00:20:19:00 00:20:07:16
מתשאלים ומבררים על משפחת הכלה והחתן.
את כל זה מתעדים בפנקס.

00:20:25:23 00:20:19:08

אחרי זה מוסרים לנו את הכלה.

00:20:37:18 00:20:26:18
נשארים אצלם לילה, ולמחרת
בבוקר חוזרים הביתה עם הכלה.

00:20:41:15 00:20:37:20
בן כמה היית כשהתחתנת?
-הייתי בן 22.

00:20:45:01 00:20:41:18
והיא? אישתך?
-בערך בת 13.

00:20:48:23 00:20:45:06
לקחת אותה מההורים שלה
והבאת אותה לבית שלך?

00:20:55:00 00:20:49:00
נכון. אחרי כארבע
שנים גרנו עם ההורים שלי,

00:21:00:16 00:20:55:03
אחרי זה נהייתי עצמאי
והקמנו בית משלנו.

00:21:08:02 00:21:01:14
נישאתי ב-1952 וב-1956
נולד לי הבן הבכור.

00:21:17:02 00:21:08:12
קיבלתם את הכלה, רקדתם ויצאתם לדרך
עם כל השושבינים,

00:21:24:13 00:21:17:04
כמה זמן לוקח לכם להגיע הביתה
מאז היציאה מבית הכלה?

00:21:30:21 00:21:24:15
זה לוקח יומיים הליכה בעיקר כשיש נשים,
באמצע הדרך נכנסים להתארח,

00:21:33:22 00:21:30:24
למשל הולכים מפה עד נתניה,
עוברים את העיר,

00:21:44:10 00:21:34:01
ומגיעים לביתה של בתו של אחיו הגדול
של אבי, התארחנו אצלה.

00:21:48:07 00:21:44:12
לאורך כל הדרך השושבינים מתארחים
בבתים של אנשים,

00:21:50:20 00:21:48:11
גם אם לא מכירים אותם,
זה פשוט המנהג.

00:21:52:09 00:21:50:22
גם אצל אנשים שלא מכירים אתכם?

00:21:56:21 00:21:52:12
כן, גם אנשים שלא מכירה אותם ולא מכירים
אותך. אם אלה שושבינים עם כלה וחתן,

00:22:03:04 00:21:57:00
ויודעים שיגיעו אליהם אז מכינים להם
מסיבה ומארחים אותם.

00:22:06:08 00:22:03:08
כך מתקדמים לאורך כל הדרך.
גם יכולים לישון אצל אנשים?

00:22:11:00 00:22:06:12
בטח, פעם ישנו כך אצל מארחים.
למחרת בבוקר המשכנו בדרך

00:22:15:01 00:22:11:05
וגם לאחר מכן התארחנו
אצל אנשים עד שהגענו הביתה.

00:22:17:06 00:22:15:10
היה הרבה שמחה.

00:22:32:20 00:22:17:23
זוהי בתרבות לארח אנשים שמגיעים
כך סתם לביתך? האם זה מנהג מוכר?

00:22:36:01 00:22:32:22
כן. זה מנהג מוכר, מארחים
אורחים שמגיעים בהפתעה.

00:22:39:20 00:22:36:04
בין אם אלה קרובים שלה או שלי,
יש לנו בכל מקום,

00:22:43:07 00:22:40:00
אם שומעים שבת של מישהו
שהתחנה ותעבור דרכינו,

00:22:54:09 00:22:43:11
אזי מכינים מראש מסיבה עבורם. אותו
דבר עושים לכל משפחת הבעל או האישה.

00:23:02:20 00:22:54:13
לשושבינים יש כבוד, מכבדים אותם מאוד,
כלה זו קדוש, מכבדים אותה מאוד.

00:23:04:23 00:23:02:23
כולם רוצים לטפל בה ולפנק אותה.

00:23:12:23 00:23:05:00
כל הבנות לוקחות אותה הצידה
מגישים לה אוכל וכל דבר שתחפוץ.

00:23:19:14 00:23:16:10
ראית את הכלה שלך בחתונה?
או שהתכסתה?

00:23:22:22 00:23:19:17
ראיתי אותה למחרת.
-למחרת!

00:23:25:22 00:23:23:01
למחרת. ראיתי אותה למחרת.
-ראית אותה כשהייתם בדרך הביתה?

00:23:34:00 00:23:26:00
לא, בדרך הייתה מכוסה.
בדרך אמרתי לעצמי שאראה את אשתי,

00:23:40:13 00:23:34:03
אני מאמין שגם היא ניסתה לראות אותי.
אני ראיתי אותה וגם היא ראתה אותי.

00:23:45:21 00:23:40:16
הרמת את הכיסוי וראית אותה?
-כן, משהו כזה.

00:23:58:01 00:23:46:10
ראיתי אותה ואמרתי לעצמי, זו כלה יפה.
-מה מגישים בדרך כלל כשמגיע אורח?

00:24:02:20 00:23:58:15
מגישים מה שיש, כפי יכולתך.

00:24:09:21 00:24:02:22
אם הגיע בהפתעה,
מכינים אינג'רה, רטבים וכו'.

00:24:12:19 00:24:09:24
אם ידוע מראש על הגעת האורחים,

00:24:15:21 00:24:12:21
אז מכינים אוכל מראש, שוחטים כבש ומתכוננים כך להגעת האורחים.

00:24:23:19 00:24:15:23
אנשים לא אוכלים הרבה כמו בארץ, שבעים במעט אוכל. הבשר מחזיק הרבה זמן.

00:24:34:03 00:24:23:21
גם לא מתקלקל מהר, תולים את הבשר על חוט ברצועות קטנות ומייבשים אותו.

00:24:37:14 00:24:34:07
כך מונעים מהבשר להירקב ולהתקלקל. אין צורך במקרר.

00:24:40:13 00:24:37:17
איך זה שלא מתקלקל?
-כנראה בגלל המזג אוויר הנעים שם.

00:24:45:24 00:24:40:15
פשוט לא מתקלקל.

00:24:56:05 00:24:46:02
אני רוצה לשאול אותך על המגפות הפוגעות בבעלי חיים,

00:25:06:10 00:24:56:13
קודם אשאל כמה פרות ועזים היו לכל אחד מהמשפחה שלך?

00:25:10:23 00:25:06:15
לגבי המגפות, הייתה מגפה שקראו לה "גומדאו",

00:25:14:14 00:25:11:00
התרחשה בשנת 1942 אז אני הייתי ילד קטן.

00:25:17:13 00:25:14:17
מחלת בעלי חיים שקראו לה "גומדאו", כשמה כן היא הרגה המון פרות.

00:25:22:01 00:25:17:16
מה זה אומר "גומדאו"?
-זה אומר שלא משאיר בחיים, הורג.

00:25:24:16 00:25:22:05

זו מחלה?
-כן, זה כמו "ווטטה" (מגפה שפוגעת באדם).

00:25:29:09 00:25:24:20

אנשים נתנו לה את השם "גומדאו".
המחלה השמידה את הצאן של כל הסביבה.

00:25:31:11 00:25:29:12

איך המחלה מתפשטת?
מה התסמינים שלה?

00:25:36:22 00:25:31:14

זה כמו "ווטטה", הפרות חולות,
סובלות קצת ומתות. פרה אחר פרה.

00:25:41:12 00:25:37:00

כך הם מתים?
-כן, מתים.

00:25:46:19 00:25:42:06

האם יש סימנים של המחלה
על פרות חולות במחלה זו?

00:25:49:04 00:25:46:22

יש סימנים. העיניים של הפרה החולה
נהיות חלשות וצרות,

00:25:55:16 00:25:49:07

כל סביבת הפה שלה מתמלא בפצעים.
מתקשה לאכול, גם הלשון מתמלאת פצעים.

00:25:59:04 00:25:55:21

אחרי כמה זמן הפרה מתה.
-האם יש לזו תקופות שמרחשת בהן?

00:26:01:15 00:25:59:07

כן, זו באה בתקופות מסוימות.

00:26:07:06 00:26:01:20

למשל אומרים בתקופה כזו וכזו התפרצה
מגפת "ווטטה". כל חמש או ארבע שנים.

00:26:11:20 00:26:07:10

אומרים "ווטטה" התפרץ באזור זה וזה.
קוראים למגפת הפרות גם "ווטטה".

00:26:18:08 00:26:11:24

לפעמים המגפה הורגת רפת מלא
של פרות, בלי להשאיר פרה אחת.

00:26:22:07 00:26:18:14
ויש רפתות שלמות שלא נפגעות.
-האם המגפה עוברת מפרה לפרה?

00:26:27:09 00:26:22:09
כן, זו עוברת מאחת לשנייה.
גם את חזירי בר הורג.

00:26:29:04 00:26:27:12
זה לא פוגע בבני אדם?

00:26:36:01 00:26:29:11
-המחלה הזו לא עוברת לבני אדם
אבל יש מגפה דומה שפוגעת באנשים.

00:26:45:13 00:26:36:07
פעם אחת אחת הפרות של אחי חלתה,
חלתה במחלה אחרת ולא היה "ווטטה",

00:26:55:09 00:26:46:14
אז שחטו את הפרה ורצו לקלף את העור שלה,
אז אשתו של אחי נגעה בדמה של הפרה,

00:26:58:03 00:26:55:12
וגם הבת שלו נגעה בדם של הפרה,

00:27:01:22 00:26:58:06
ואז גם הפרה ואשתו של אחי
והבת שלו נפטרו תוך זמן קצר.

00:27:07:03 00:27:02:00
זו הייתה מחלה מסוג אחר.
כך מתו האם ובתה בתוך יום.

00:27:11:10 00:27:07:06
כשהפרות חולות, אנשים זורקים
אותם רחוק מקרבת אנשים.

00:27:13:10 00:27:11:13
מה זאת אומרת זורקים אותם?
לאן זורקים אותם?

00:27:16:10 00:27:13:12
זורקים אותם רחוק מהבית.
-עוד כשהם בחיים?

00:27:20:16 00:27:16:13
אם חלו, הם לא יישארו בחיים
לכן זורקים אותם עוד כשהם בחיים.

00:27:26:24 00:27:20:18
אסור לגעת בהם.
-מה הייתה המחלה השנייה אחרי "ווטטה"?

00:27:29:15 00:27:27:02
קוראים לזו "קורבא".
-מה התסמינים של ה"קורבא"?

00:27:32:06 00:27:29:17
הורגת בעלי החיים, כמו שאמרתי לך
הרגה את האם ובתה בבת אחת.

00:27:34:23 00:27:32:09
מה עוד?
עוד אחר, יש את "גומדאו" גם.

00:27:36:07 00:27:35:01
מה התסמינים שלו?

00:27:40:21 00:27:36:11
מצמצם את פתחי העיניים של הפרות,
גורם לפצעים רבים מסביב לפה,

00:27:45:06 00:27:40:23
ומקשה עליהן לאכול, כל הלשון מתמלאת
בפצעים רבים, כך שלא יכולה לאכול.

00:27:51:23 00:27:45:10
כך שהפרה מתחילה לרזות מרעב ומתה.
-אלו מחלות עונתיות?

00:27:56:20 00:27:52:04
מתרחשות כמעט אחת לשלוש שנים,
כסוג של "ווטטה".

00:27:59:21 00:27:56:22
יש גם "ווטטה", שפוגעת
בבני אדם בלבד.

00:28:03:18 00:27:59:23
אומרים באזור ההוא התפשטה
מגפת "ווטטה".

00:28:10:12 00:28:04:01
האמהות הולכות לאותו אזור
כדי להדבק במגפה ולהביא אותה הביתה,

00:28:16:14 00:28:10:15
מתקרבים לאדם החולה, שמופיעות

אצלו פצעים מוגלתיים,

00:28:25:14 00:28:16:22
חותכים עם סכין בידו של האדם הבריא
ומכניסים הפרשות מוגלתיות של האדם החולה,

00:28:30:10 00:28:25:18
וכך המחלה עוברת אל האדם הבריא,
כשהוא חוזר לביתו,

00:28:37:11 00:28:30:13
כשהוא מבריא מהמחלה הוא לא יכול
להדבק בה יותר, הוא חסין ממנה.

00:28:40:14 00:28:37:19
כל מי שלא חלה בעבר, מידבק במחלה,
מבריא ונהיה חסין וכן הלאה.

00:28:44:18 00:28:40:20
יש מקרים שהמחלה הופכת להיות
קטלנית, יכולה לעזור עיניים,

00:28:52:08 00:28:46:02
להחריש אוזניים ולפגוע
בחוש השמיעה ואף יכולה להרוג.

00:28:56:05 00:28:52:13
המחלה מידבקת מאדם לאדם?
-כן, היא עוברת מאדם לאדם.

00:29:00:03 00:28:56:07
באלו דרכים היא עוברת
מאדם לאדם בדרך כלל?

00:29:02:20 00:29:00:05
יכולה לעבור לאנשים אחרים סתם כך.
-כלומר, באוויר?

00:29:07:20 00:29:02:22
באוויר. וגם בדרך שסיפרתי לך,
הולכים לנדבקים באופן יזום.

00:29:17:02 00:29:07:24
עושים שירים וריקודים
כשנדבקים באופן יזום.

00:29:22:10 00:29:17:08
מעבירים מהדם של החולה לגוף של
האדם הבריא וכך מעבירים אותה.

00:29:26:10 00:29:22:19

שלושה ימים לאחר מכן
רואים סימני המחלה.

00:29:31:13 00:29:26:13

אחרי זה כבר כל הגוף שלו מתמלא
בפצעים רבים, הוא מוגדר חולה.

00:29:39:13 00:29:32:02

בזמן הזה נמנעים מלקיים יחסי אישיות,
בכלל בבית, לאו דווקא רק החולה.

00:29:47:06 00:29:39:16

מכינים טקסי "בונה" בבוקר ובערב,
החולה זקוק לתנאי סביבה שקטים.

00:29:51:11 00:29:47:09

אחרי שלושה ארבעה ימים חולפת
המחלה, תלוי במזל,

00:30:01:05 00:29:51:14

יש כאלה שהמחלה מתחזקת
עליהם ומעוורת אותם,

00:30:04:14 00:30:01:13

פוגעת בחוש השמיעה
שלהם, הורגת אותם.

00:30:14:07 00:30:09:02

זה אומר שהמגפות האלה פוגעים
בבעלי חיים ובבני אדם?

00:30:17:11 00:30:14:11

נכון, פוגעים גם וגם.

00:30:22:20 00:30:17:24

באיזו עונה מתרחשות לרוב?
בקיץ או בחורף?

00:30:37:12 00:30:22:24

בעיקר זה מתרחש בסתיו, זו גם
העונה שאנשים חולים בה במלריה,

00:30:44:02 00:30:37:18

יחד עם המגפה גורמות למותם של רבים.

00:30:52:00 00:30:44:04

אם מישהו חולה,
איך אחרים מתגוננים מהמחלה?

00:30:56:03 00:30:52:11
אנשים לא מתקרים לחולה,
למשל אם יש מחלות כאן,

00:30:58:18 00:30:56:05
אנשים מהשכונה שם לא באים לכאן.

00:31:08:22 00:30:58:22
המקום פתוח לכן אנשים עושים להם
מסלול הליכה נפרד עד תעבור המחלה.

00:31:15:04 00:31:09:00
יכול לקרות מצב שלמרות הזהירות של
אנשים עדיין המגפה עוברת אליהם.

00:31:22:01 00:31:15:06
יכול להיות גם שהיא תעבור למקומות מרוחקים
אחרים כמו למשל צומת סירקין או לוד.

00:31:28:02 00:31:22:04
פתאום משום מקום המגפה
מגיעה אל המקומות מרוחקים.

00:31:39:11 00:31:28:06
בהחלמה מהגפה, מכינים מן מסיבה וטקסי
"בונה" בשטח, סוג של ליווי המחלה החוצה.

00:31:42:17 00:31:39:16
האם עושים את הטקסים האלה אחרי
שהמחלה נעלמה או כשעדיין קיימת?

00:31:49:17 00:31:42:20
גם כשהיא עדיין קיימת וגם מייד אחרי
שכולם החלימו, כטקס שחרור מהמחלה.

00:31:53:24 00:31:49:22
זה היה המנהג האמיתי שלנו בנושא.

00:32:06:17 00:32:01:20
כשמופיע מגפה בבית של מישהו בכפר,

00:32:13:01 00:32:06:19
האם החולה עוזב את המקום,
כדי למנוע הדבקה?

00:32:20:07 00:32:13:05
כן, הוא עוזב. אנשים אחרים
מעזיבים אותו את המקום.

00:32:22:17 00:32:20:10

האם הוא עוזב מרצונו
או שמאלצים אותו לעזוב?

00:32:29:14 00:32:22:19
מאלצים אותו לעזוב. למשל פעם אחת
התפשטה מגפה בסביבה שבה גרתי,

00:32:36:19 00:32:29:20
הראשון שחלה היה אבא שלי.
מיד הוצאנו אותו מהבית,

00:32:51:12 00:32:37:11
לקחנו אותו למקום אחר,
בנינו בית מאולתר, ושמנו אותו שם.

00:33:04:11 00:32:51:16
כל האנשים בסביבה באים כל בוקר ונותנים
לו אוכל. מביאים מים ונותנים לחולה.

00:33:08:20 00:33:04:21
עד שמחלים מהמחלה?
כן, עד שמתפר המצב שלו.

00:33:14:24 00:33:08:23
כשמחלים מהמחלה, לוקחים
אותו לים ורוחצים אותו,

00:33:20:13 00:33:15:03
המים עוזרים בשיפור המצב גם.

00:33:29:03 00:33:20:20
לא קל לטפל בחולה.
כך חולפת המחלה.

00:33:40:05 00:33:29:10
החולה מפתח תיאבון לסוגים מסוימים של
אוכל כגון בשר, לכן שוחטים לו כבש,

00:33:46:04 00:33:40:10
מכינים ולוקחים לו.

00:34:00:02 00:33:49:09
יש מחלות שפוגעות בבריאות הנפש ויש
כאלו שפוגעות בגוף, איזה נזק היו גורמות?

00:34:11:22 00:34:00:21
מחלות שפוגעות בבריאות הנפש לא היו שם.
היו רק מחלות שפוגעות פיזית.

00:34:16:01 00:34:12:01

לא מכירים מחלות נפש.

00:34:29:01 00:34:20:06
אתם מטפלים במחלות אלו, בין אם של בעלי חיים ובין אם של בני אדם,

00:34:35:08 00:34:29:05
משתמשים בידע שלכם בלבד?
-נכון, משתמשים בידע שלנו בלבד.

00:34:40:08 00:34:35:12
למשל יש מחלה שפוגע בפרות, קוראים למחלה "קופא", גורמת לעייפות על הפרות.

00:34:49:12 00:34:40:12
כל השרירים וורידים הדם של הפרות מתמתחים ונתפסים.

00:34:58:03 00:34:49:16
ברגע זה אנחנו דוקרים עם סכין על כלי הדם ומוציאים את הדם המזוהם מהפרה.

00:35:02:04 00:34:58:05
עושים את זה גם לבני אדם, נכון?
-כן, עושים גם לאנשים.

00:35:06:18 00:35:02:08
אנחנו עושים את זה לאנשים תמיד.

00:35:11:17 00:35:06:23
ברגע שמקיזים את הדם, הפרה מרגישה טוב, וחוזרת לבריאות, אחרת הייתה מתה.

00:35:17:16 00:35:11:20
אותו דבר גם אצל החמורים, הם מתעייפים ומתקשים לתפקד,

00:35:24:00 00:35:17:21
הוורידים והשרירים מתמתחים ממש, בצוואר, בידיים ובכל מקום בגופו.

00:35:30:07 00:35:24:02
אנחנו מתקרבים ודוקרים על הווריד בשלושה ארבעה מקומות ומוציאים את הדם המזוהם.

00:35:36:07 00:35:30:12
אחרי הזה החמור קם והולך. אחרת זה יכול להרוג אותו אם לא יטופל כך.

00:35:40:17 00:35:36:10

זו מחלה שתוקפת גם בני אדם, נכון?
איך קוראים למחלה זו באמהרית?

00:35:44:03 00:35:40:21

כן, זו תוקפת גם בני אדם.
-איך קוראים למחלה באמהרית?

00:35:47:23 00:35:44:11

למחלה שתוקפת פרות קוראים "קופא".
-ולזו שתוקפת בני אדם?

00:35:54:23 00:35:48:01

לזו קוראים לחץ דם.
כשמישהו חולה, דוקרים ביד ומוצאים דם.

00:36:00:01 00:35:55:01

המחלה תוקפת את כולם?
-לא, לא את כולם.

00:36:09:12 00:36:00:07

האם כל אחד יכול לעשות דקירה לפרה חולה
או בן אדם חולה או אנשים מומחים בתחום?

00:36:14:00 00:36:09:16

רק מי שיש לו ידע בזה יכול לעשות זאת.
לא סתם כל אחד יכול לעשות זאת.

00:36:19:23 00:36:14:07

כשאת מספרת שהפרה שלך חולה,
מי שידע אומר תראה לי אותה,

00:36:23:24 00:36:20:02

רואה את הפרה, דוקר בווריד שלה.
-זה מציל אותה?

00:36:26:23 00:36:24:24

כן, הפרה מחלימה מהמחלה.
-אלו עוד שיטות טיפול היו לכם?

00:36:34:17 00:36:27:05

אלו שיטות נוספות השתמשתם
כדי לטפל בפרות חולות או בבני אדם?

00:36:44:20 00:36:34:20

למשל כשפרה לא מצליחה לראות,
מזמינים מי שבעל ידע,

00:36:53:23 00:36:44:23

כמו שעושים ניתוח עיניים בארץ, הוא
גם עושה מן ניתוח והיא חוזרת לראות.

00:37:01:06 00:36:54:13

את מה הוא מנתח?
-למשל כשיש משהו שמסתיר את חלקים בעין.

00:37:07:01 00:37:01:17

משהו כמו ענן שמסתיר את הרשתית.
זה מה שהוא מסיר.

00:37:18:05 00:37:07:04

ניתן לראות את השכבה שסוגרת ליד ריסיים,
גם אנחנו יכול לראות ולזהות את זה.

00:37:22:07 00:37:18:09

אבל מי שמנתחים את זה
הם אנשים עם מומחיות וידע.

00:37:31:06 00:37:23:08

כשהחיות חולות, איך אפשר
לזהות איזה סוג מחלה זו?

00:37:33:23 00:37:31:10

המומחים יודעים במה מדובר.

00:37:36:22 00:37:34:01

למשל אם זה "ווטטה"
או המגפה השנייה איך מזהים?

00:37:42:14 00:37:36:24

את זה מזהים אפילו
אנשים ללא ידע עמוק,

00:37:48:13 00:37:42:18

המומחה מסתכל על זה
ואומר מה המחלה ועובר לטיפול.

00:37:52:23 00:37:48:18

יש סימפטומים לכל אחת?
-כן, יש סימפטומים שונים.

00:37:58:15 00:37:53:06

למשל כלבים מתקשים לאכול אינג'רה

00:38:08:20 00:37:58:19

כי יש מן עצם מתחת לשון
שמפריע להם לאכול,

00:38:22:19 00:38:08:22

במקרה זה תופסים את הכלב, פותחים
את פיו, מחזיקים את הלשון עם בד,

00:38:31:22 00:38:22:23
כשמסתכלים על תחתית הלשון,
רואים את הגוף הזר שנראה עצם,

00:38:46:01 00:38:31:24
חותכים מסביב לגוף הזר עם סכין
ומחט ומוצאים אותו.

00:38:52:23 00:38:46:05
הכלב מרגיש יותר טוב אחרי זה.

00:39:05:10 00:38:55:14
לא כל אחד יכול לעשות את זה,
רק אנשים מנוסים יכולים.

00:39:13:13 00:39:08:24
היו אנשים מומחים כאלה בכפרים?
-היו הרבה אנשים כאלה.

00:39:19:09 00:39:13:15
הם לומדים אחד מהשני, אחד רואה
את האחר עושה ולומד ממנו.

00:39:28:07 00:39:19:12
כך גם לגבי עבודות, לומדים אריגה
מלהסתכל על אחרים עושים,

00:39:31:21 00:39:28:10
מתלמדים על כלים שלהם, יש כאלה
שכועסים כי מקלקלים להם.

00:39:37:09 00:39:31:24
משתפרים עם הזמן. כך גם בנפחות.

00:39:48:01 00:39:45:05
אמרת שהיו מומחים לזה...

00:39:53:00 00:39:48:03
היו הרבה כאלה.
היו ביניהם הרבה יהודים.

00:40:00:10 00:39:53:03
כשמתפרצת מגפה כל שהיא בכפרים,

00:40:06:02 00:40:00:17
האם יש שיתופי פעולה בין אנשי
הכפר כדי להתמודד עם המחלה?

00:40:12:10 00:40:06:05

כן, יש. למשל אם מישהו חולם חלום,

00:40:20:18 00:40:12:13

אחרי זה אומר שצריך
לשחוט פרה אדומה או לבנה,

00:40:26:07 00:40:20:22

ולהאכיל את הציבור, ולשמח אותו.
אז כולם משתתפים בהוצאות,

00:40:33:03 00:40:26:11

שוחטים ומאכילים את כולם ומשמחים.

00:40:42:16 00:40:35:01

אם נשאר עוד בשר, שורפים אותו באש.
ברגע זה המחלה נעלמת.

00:40:48:13 00:40:42:20

מי הוא שחולם?
-מי שבר מזל שאלוהים אוהב אותו.

00:40:58:05 00:40:48:23

בין אם זה גבר או אישה שחולמת.
מספרים את החלום ומי שמפרשים אותו.

00:41:03:14 00:40:58:10

יש מפרשי חלומות גברים וגם נשים.

00:41:10:17 00:41:03:19

מי שלא יודע לפרש חלומות,
הולך לפי מה שפירש מי שידע.

00:41:20:18 00:41:12:21

יש תפילות מיוחדות ובקשות
כדי שלא יבואו מחלות?

00:41:29:20 00:41:20:24

יש תפילות. כל אחד בבית שלו מתפלל,
והקסים גם עושים תפילות בבתי הכנסת.

00:41:43:05 00:41:30:00

מי שאין בתי כנסת בקרבת מקום, מקצה
לו מקום מיוחד בביתו ומתפלל.

00:41:58:14 00:41:43:08

הציבור הנו ציבור מאוד מאמין, כשהוא
מתפלל ומבקש, אלוהים שומע את תפילותיו.

00:42:11:19 00:42:05:16

נחזור לענייני טיפול בחולים,

00:42:23:22 00:42:11:22
האם היה אצלך במשפחתך מי שהיה יודע
לטפל בחולים, טיפולים עממים?

00:42:30:18 00:42:24:18
מי שהיה עוזר?
-מי שהיה לו ידע לטפל בחולים.

00:42:34:19 00:42:30:23
אצלי במשפחה?
-כן, במשפחה שלך.

00:42:45:23 00:42:34:24
אבא שלי היה מטפל במחלת שקדים, כשתינוק
חולה, היה חותך לו חלק מהשקדים.

00:42:47:17 00:42:46:01
זה קורה רק לתינוקות?

00:42:50:24 00:42:47:19
תינוקות חולים בדרך כלל
בחלק האחורי של הגרון,

00:42:54:07 00:42:51:03
לאבא שלי היה ציוד לטיפול בשקדים.
-מה זה הכלים האלה?

00:43:04:13 00:42:54:09
יש כלי עשוי ממתכת וקרש מהוקצע היטב
שמכניסים אותו עד השקדים,

00:43:12:01 00:43:04:17
אחרי שתופסים את התינוק עם פה פתוח,
מכניסים את הקרש ולוחצים קצת על הלשון,

00:43:20:08 00:43:12:03
כעת השקדים המנופחים יושבים על הקרש.
ברגע זה אדם זריז חותך את השקד במהירות.

00:43:37:14 00:43:20:11
זו חתיכה קטנה שמשתחררת. זה מדמם אבל
עושים כל מני מהלכים כדי לעצור את הדם.

00:43:46:03 00:43:37:17
אחרי זה התינוק שלא היה יונק
מתחיל לינוק ולהירדם ללא כאבים.

00:43:48:19 00:43:46:06
מי לימד את אבא שלך על זה?

00:43:53:07 00:43:48:21
לא יודע, יכול להיות שהוא
למד את זה באופן עצמאי,

00:43:57:10 00:43:53:09
או שראה מאחרים, אני לא יודע.

00:44:07:19 00:43:57:19
יש הרבה שלמדו את זה לבד.
אבא שלי לימד גם אותי.

00:44:10:04 00:44:08:09
מהו לימד אותך?

00:44:16:13 00:44:10:08
למשל אחרי הלידה,
השליה נשארת עדיין בגוף האישה,

00:44:20:12 00:44:16:15
יש מקרים שנשים מתות בגלל זה.

00:44:31:12 00:44:20:16
אבא שלי ידע טיפול מיוחד על זה
וגם אותי לימד וטיפלתי גם אני.

00:44:45:08 00:44:31:16
הוא היה שואל את שם היולדת, כל השמות
שניתנו לה, הולך לאיזה עשב מיוחד,

00:44:56:13 00:44:45:20
ומתחיל לתלוש אותו תוך כדי שהוא אומר
"תוציא את השליה תוך שקורא בשמה".

00:45:03:02 00:44:56:20
הוא אומר לאלה שנשארים עם האישה
שיתנו לו סימן כשזה יוצא,

00:45:09:14 00:45:03:05
אחרי שיוצא הם יורים באוויר כדורי
שמחה. וכך הוא יודע שיצאה השליה.

00:45:12:13 00:45:09:21
שליה זה יכולה להיות מאוד מסוכנת.

00:45:16:00 00:45:12:16
זה אומר שיכולה להרוג גם?
כן, זו מסוכנת, יכולה להרוג.

00:45:21:17 00:45:16:03

הוא הולך לערות ותולש את העשב,
איך הוא יודע איזה בדיוק?

00:45:26:14 00:45:21:21
את זה אני גם עשיתי בעצמי.
-האם זה עץ? שורש של עץ?

00:45:29:18 00:45:26:17
כן זה שורש של עץ.
-יש את זה בכל מקום.

00:45:34:05 00:45:29:21
יש מקומות שצריך לחפש את העץ,
ויש אזורים שהעץ נמצא בשפע.

00:45:41:00 00:45:34:07
יש מקומות שצריך לחפש הרבה
כדי למצוא את העץ. לא גדל בכל מקום.

00:45:43:11 00:45:41:03
הוא לוקח את השורשים
ומה הוא עושה איתם?

00:45:46:14 00:45:43:14
הוא לא לוקח אותם,
הוא זורק אותם שם.

00:45:56:16 00:45:48:14
אני אגיד לך מה שאני עשיתי,
מישהו שאני מכיר ילדה אישתו,

00:46:04:07 00:45:56:18
כשעברתי בסביבה שלהם, אני הייתי עם
סכין, באתיופיה אנשים נושאים סכינים,

00:46:13:20 00:46:04:14
או נשקים וכו', פגש אותי וסיפר לי
על המקרה של אישתו,

00:46:20:14 00:46:13:23
אבא שלי הולך לכל מני מקומות,
יכול ללכת עד אזור תיגראי ואסמרה,

00:46:25:14 00:46:20:18
לכן לא תמיד נמצא בבית, כשהאיש סיפר לי,
אמרתי לו שאני יודע על טיפול,

00:46:34:11 00:46:25:17
נתתי את הציוד שהיה לי באותו רגע
ואמרתי לו שאני הולך לעשות את הטיפול,

00:46:39:15 00:46:34:15
אמרתי לו לתת לי סימן כשזה יוצא.

00:46:46:04 00:46:40:01
מצאתי את העץ, תלשתי
משורשיו בשלושה מקומות,

00:46:47:19 00:46:46:06
אני לא מבינה מה אתה תולש.

00:46:53:11 00:46:47:21
זה עץ קטן...
-אתה יודע איך העץ נראה...

00:47:03:05 00:46:53:16
אני יודע, לכן אני הולך על העץ הקטן,
יש גם גדולים, אני תולש אותם מהשורש,

00:47:06:10 00:47:03:08
ברגע זה השלייה משתחררת.
-אתה תולש את העץ לגמרי?

00:47:14:05 00:47:06:13
כן, זה נתלש מהשורש.
ברגע זה השלייה נופלת מגוף האישה.

00:47:18:08 00:47:15:20
מבלי שאתה נוגע באישה
שגורם לשלייה ליפול?

00:47:20:20 00:47:18:11
כלום, אני לא נוגע בה בכלל.

00:47:34:06 00:47:20:23
רק קורא בשמה. אנשים באתיופיה חכמים.

00:47:43:14 00:47:35:13
מה עוד בנוסף לטיפול בשלייה?

00:47:47:16 00:47:43:18
אמרתי לך שזו בעיה של נשים שמטפלים
בה והבעיה של תינוקות, בעיית שקדים.

00:47:50:15 00:47:47:23
וטיפולים נוספים?
-זהו אין עוד.

00:47:55:02 00:47:50:20
למשל כשמישהו חולה בכאבי ראש, צינון?

האם היו טיפולים לאלה?

00:48:00:22 00:47:55:05
לגבי הצטננות, אנחנו אומרים שזה
יעבור בכוחות עצמו.

00:48:05:21 00:48:02:19
יש גם "גרפטה".
-מה זה "גרפטה"?

00:48:17:06 00:48:05:24
זה מן מכת שמש שגורם לפצעים בגוף
עד כדי שהגוף מעלה ניחוח רע,

00:48:23:01 00:48:17:14
הגוף משנה צבע בעקבות ה"גרפטה".

00:48:34:00 00:48:23:07
לחכמים יש טיפול באמצעות עלים מיוחדים,
מורחים עלים טחונים על הגוף,

00:48:38:10 00:48:34:05
מהר מאוד רואים את התוצאות,
הפצעים נעלמים.

00:48:46:00 00:48:38:16
סוחטים את העלים הטחונים ושמים
את הנוזל על הפצעים ומורחים על הגוף.

00:48:53:24 00:48:48:01
בדרך כלל באיזה חומרים
משתמשים לטיפול בחולים?

00:48:58:11 00:48:54:01
אני לא יודע בדיוק אבל אומרים לסוג
מחלה זו משתמשים בחומר זה

00:49:03:21 00:48:58:15
ולסוג מחלה ההיא משתמשים בחומר מאחר
וכו' זה כמו הטיפול בארץ. אין זה שונה.

00:49:09:12 00:49:03:24
בדרך כלל במה משתמשים?
-כמו שאמרתי לך, למי שיש "גרפטה",

00:49:17:19 00:49:09:14
משתמשים בעלים שמורחים על הגוף,
בשורשים משתמשים להוצאת השליה,

00:49:24:05 00:49:17:22

יש את הטיפול בשקדים של התינוקות.
משתמשים בג'ינג'ר לטיפול בכאבי בטן.

00:49:30:15 00:49:24:09

כשמישהו כואבת לו הבטן, בין אם זה
ילד או מבוגר, אומרים תנו לו ג'ינג'ר,

00:49:34:11 00:49:30:17

הוא אוכל אותו, יש גם חומר נוסף
שאוכלים אותו לטיפול בכאבי בטן,

00:49:43:23 00:49:34:14

מהר מאוד רואים הקלה בכאבי בטן,
הבטן מתחילה להשמיע קולות,

00:49:52:05 00:49:44:01

למקור הכאב קוראים אפנדיציט,
זו מחלה שיכולה להרוג.

00:49:57:14 00:49:52:08

כשאוכלים את החומרים הללו
עם אמונה, ניצלים מהמחלה.

00:50:03:14 00:49:58:24

היו הרבה לידות בטרם עת?
-יש נשים שזה קורה להן.

00:50:13:00 00:50:03:18

יש נשים שקורה ומאבדות יותר מדי דם
בזמן הלידה קוראים זה "סרקיאן".

00:50:17:15 00:50:13:08

מה זה אומר?
-כלומר, זה מנצח את הגוף והורג האישה.

00:50:22:15 00:50:17:19

נתנו לו את השם "סרקיאן".
-זו מחלה נפוצה?

00:50:40:11 00:50:22:19

כן, זו מחלת שטף דם מרובה אחרי הלידה.
יש אנשים שנותנים טיפולים נגד זה.

00:50:48:17 00:50:40:15

מי שנגזר גורלה, מתה כתוצאה משטף דם יתר.

00:51:06:02 00:50:48:20

למשל אחותו של אבא שלי מתה בזמן הלידה,
בדיוק כמו שקרה לאמא שלה כשילדה אותה.

00:51:22:03 00:51:06:09
יש לי אחיינית שאמא שלי גידלה אותה
כי אמא שלה נפטרה בזמן שילדה אותה.

00:51:25:22 00:51:22:07
באתיופיה זה לא נוח כמו בארץ,
שיש מוצץ וחלב בכל מקום,

00:51:31:16 00:51:26:00
שם אמא שלי הכינה בעצמה כלי מיוחד
כמו הכלי שמשתמשים בו להכנת אינג'רה,

00:51:40:23 00:51:31:19
עם זה הייתה מניקה את התינוקת, וגם
היא בעצמה הייתה מניקה את אחי מנתניה,

00:51:51:03 00:51:41:01
היא גרמה לו להפסיק לינוק והתחילה
להניק את התינוקת החדשה.

00:51:57:23 00:51:51:05
כך גידלה אמא את אחיינית שלי שכיום
גרה ברחובות ויש לה הרבה ילדים משלה.

00:52:10:18 00:51:58:01
אבא שלך לימד אותך איך עושים
את הטיפול בהוצאת השליה...

00:52:19:22 00:52:10:21
נכון, הוא לימד אותי, אבל אני לא יודע
מי לימד אותו, אם זה מעצמו או מאחרים.

00:52:24:06 00:52:20:01
אבל אותי הוא לימד והייתי מציל נשים.

00:52:30:02 00:52:24:09
כשאתה מטפל בנושא זה, אתה רק שואל
מה שמה ולא הולך אליה פיזית כדי לטפל?

00:52:34:03 00:52:30:05
נכון, מספיק לי לדעת את שמה כדי לטפל.

00:52:39:17 00:52:34:06
אני משתמש בסכין מיוחד, סכין העשוי
מקרני בקר, ידית האחיזה תהיה עשוי מקרן.

00:52:42:23 00:52:39:20
מקרן של איזו חיה?
-קרן של פרות.

00:52:51:13 00:52:43:05

אנחנו מקציעים את הקרן
ובונים את ידית האחיזה של הסכין.

00:52:54:10 00:52:51:15

יש כאלה שיודעים לעשות את הידית
בצורה יוצאת מן הכלל.

00:52:56:12 00:52:54:12

הסכין מושחזת מספיק?

00:53:09:22 00:52:56:14

מאוד! באתיופיה כולם הולכים
עם סכינים או נשקים או מוטות.

00:53:15:16 00:53:10:00

למה אנשים צריכים את זה?
-זה חלק מהתרבות שלנו.

00:53:19:14 00:53:15:21

האם זה כדי להתגונן משודדים,
חיות בר? מה הסיבה?

00:53:32:17 00:53:19:16

פשוט זה חלק מהתרבות. תמיד יש נשקים
בסביבה, כשקורה משהו יוצאים מהר מוכנים.

00:53:39:21 00:53:32:21

לא משנה מה, הגברים הולכים מצוידים?
-נכון. תמיד ככה.

00:54:03:14 00:53:40:02

שם מטפלים בכל השיטות, יכול להיות
באמצעות "דבתרא" או אחר,

00:54:08:00 00:54:03:18

יש גם כל מני דברים כמו דיבוק וכו'.

00:54:12:09 00:54:08:03

האם יש לך איזה סיפור של טיפול
בחולה שתוכל לספר לי?

00:54:17:09 00:54:12:14

לא כל כך יודע, רק שהייתי רואה
שנשים מותקפות במן דיבוק,

00:54:22:03 00:54:17:12

במקרה כזה אנשים נותנים לחולה
לכל מני מתנות משמחים.

00:54:35:05 00:54:22:08

בעיקר בימי חגים כמו
ראש השנה למשל.

00:54:40:18 00:54:35:10

יש כאלו שזה עובר להן למשל
באמצעות מתנות משמחות,

00:54:44:02 00:54:40:21

איך אפשר לדעת מה יכול
לעזור לה להשתחרר מהדיבוק?

00:54:51:24 00:54:44:05

-מי נדבקה בדיבוק בעצמה
יכולה להגיד מה היא רוצה.

00:55:08:18 00:54:52:04

נותנים כל מה שהיא רוצה.
וזה משפר את המצב והיא משתחררת.

00:55:16:19 00:55:08:20

יכול להיות שהיא תבקש
גם בגדים חגיגיים ומשמחים.

00:55:21:04 00:55:16:24

זה גורם למי שחולה
להשתחרר מהמחלה.

00:55:24:22 00:55:21:06

זה יכול להיות בגדים,
יכול להיות גם אוכל...

00:55:37:03 00:55:25:01

אוכל מבקשות רק כדי שיהיה
לקידוש ושיהיה לכולם ולא לעצמן.

00:55:41:04 00:55:37:06

אבל אותו אדם מבקש
מה הוא היה רוצה?

00:55:47:06 00:55:41:07

בדיוק. מה שהוא חושב
שיכול לעזור לו להבריא.

00:56:01:19 00:55:47:08

כל אחד נרתם להשיג
את מה שהתבקש ע"י החולה.

00:56:07:23 00:56:01:23

אתה זוכר סיפור ספציפי ששמעת?

האם אתה זוכר?

00:56:11:24 00:56:08:00
אין. לא זוכר. אני רק הייתי שומע כסיפורי
אגדה אבל לא על מקרה ספציפי מאנשים.

00:56:14:01 00:56:12:01
אצלנו לא היה כזה דבר.

00:56:22:24 00:56:14:05
מקודם סיפרת לי על טיפולים
שאבא שלך היה עושה וגם אתה,

00:56:27:24 00:56:23:02
כמו למשל האישה שעזרת לה
להשתחרר מהשליה,

00:56:30:07 00:56:28:01
איזה עוד טיפולים אחרים אתה יודע?

00:56:40:05 00:56:30:10
לא מכיר עוד טיפולים. אבא שלי לימד
אותי לארוג בדים, נפחות וחקלאות.

00:56:45:00 00:56:40:07
בנוסף, למדתי ממנו גם איך מקבלים
אורחים בסבר פנים יפות.

00:56:48:18 00:56:45:04
אם מישהו מסתבך במשהו הייתי עוזר,
נניח אם מישהו לא מכיר דרך לאנשהו,

00:56:58:00 00:56:48:20
אני עוזב את העבודה ונחלץ לעזור לו.
בכל מה שאני יכול לעזור, אני עוזר.

00:57:01:18 00:56:58:07
זהו, אין עוד.

00:57:18:07 00:57:02:21
יש כל מני מנהגים לטיפול במחלות
ובזמן בצורות, שאין גשם, מה הם?

00:57:23:24 00:57:18:11
יכול להיות תפילות או משהו.
יש מה שנקרא "גינה-וולדה",

00:57:32:24 00:57:24:04
זה יכול להיות תפילות ומזמורים, נשים
מבוגרות מובילות את התפילה והזמר,

00:57:37:10 00:57:33:03
נשים מבוגרות?
-כן, נשים מבוגרות.

00:57:39:22 00:57:37:15
למה דווקא נשים?
-כך זה לפי המנהג.

00:57:41:07 00:57:40:04
באמת?
-באמת.

00:57:50:01 00:57:41:15
שכחתי את המזמור, אישתי זוכרת את זה.
הולכים תוך כדי ששרים.

00:57:53:20 00:57:50:04
לאן הולכים?
-כמו שציבור רב יוצא למחות ולשבות,

00:58:01:11 00:57:53:23
כך אנשים יוצאים כולם ביחד
תוך שירה וצהלה,

00:58:10:15 00:58:01:14
מגיעים למקום מרוחק, קצת רחוק
ממקומות שפוקדים אותם אנשים ביום יום,

00:58:19:01 00:58:10:19
שם מתפללים ושרים ביחד.
כשחוזרים הביתה, כבר יורד גשם.

00:58:22:17 00:58:19:06
כמה אנשים הולכים?
-המון אנשים.

00:58:24:18 00:58:22:20
כל האנשים באזור?

00:58:29:02 00:58:24:21
כן, כולם יוצאים,
כולל זקנים וילדים קטנים.

00:58:33:17 00:58:29:06
נשים מבוגרות מובילות בראש התהלוכה?
-כן, הן מובילות.

00:58:37:07 00:58:33:21
הן שרות תוך כדי וזה?

-כן, הן שרות תוך כדי ההליכה,

00:58:40:18 00:58:37:09

שרות "גניי וולדה וולדה",
שכחתי איך זה ממשיך השיר.

00:58:44:16 00:58:40:21

תנסה להיזכר ולשיר לי.

-אני מנסה להיזכר

00:58:50:15 00:58:44:20

"גניי וולדה וולדה",
"זינב זרטאו זרה" - ירד גשם רב היום.

00:58:54:02 00:58:50:17

שכחתי את השיר, פעם זכרתי אותו.

00:59:00:24 00:58:54:06

שרוים את השיר: "גניי וולדה וולדה",
"זינב זרטאו זרה" - ירד גשם רב היום.

00:59:03:06 00:59:01:02

אחרי זה מהר מאוד מתחיל לרדת גשם.
מהר מאוד מראה את אותותיו.

00:59:04:16 00:59:03:08

מה עוד.

-לא זוכר עוד.

00:59:08:04 00:59:04:19

מה היו עוד סיבות שבעקבותיהן
היו מבקשים ומתפללים?

00:59:11:02 00:59:08:06

כדי שירד גשם.

-כדי שירד גשם, ומה עוד?

00:59:20:22 00:59:11:04

אם יורד גשם, יהיה אוכל לאנשים
ולפרות ולא יהיה צורך נוסף.

00:59:26:11 00:59:20:24

פשוט הולכים לשטח, מתפללים וחוזרים?
-כן, רק תפילות.

00:59:30:10 00:59:26:13

מתפללים עם שירים?

-נכון, הם מזמרים.

00:59:35:19 00:59:30:13

היו הרבה שירים, פשוט שכחתי.
הנשים היו שרות את זה.

00:59:42:10 00:59:35:22
היו עושות את זה הרבה?
-כן, היו שרות כמו הזמרים, עם חריזות.

00:59:46:07 00:59:42:14
מתלבשות יפה גם, לפני היציאה.
-מה הן לובשות?

00:59:50:10 00:59:46:10
מתלבשות יפה, לובשות
בגדים לבנים וחגיגיים.

00:59:54:16 00:59:50:13
אמרת שהמקום חייב להיות נקי ורחוק קצת
ממקום שפוקדים אנשים ופרות ביום יום...

00:59:59:21 00:59:54:19
כן, אבל גם אם יש שם פרות,
אפשר להזיז אותם למקום אחר.

01:00:02:11 00:59:59:24
פשוט מחפשים מקום מבודד ונקי...

01:00:07:18 01:00:02:13
גם אם לא מבודד כל כך עדיין זה בסדר,
כי שם הכל שטח פתוח ונקי.

01:00:09:05 01:00:07:20
זה חייב להיות הר?

01:00:16:24 01:00:09:08
עולים להרים במקרה שהמתפללים הם
קסים והסיבה הינה בעיה קריטית.

01:00:23:24 01:00:17:02
עולים להר הקסים, הגברים
וגם הנשים ומתפללים שם.

01:00:28:10 01:00:24:01
את זה עושים כל אחד באופן
אינדיבידואלי ולא לא כולם ביחד, נכון?

01:00:30:16 01:00:28:14
נכון.
-כלומר, לפי הצורך של כל אחד,

01:00:32:02 01:00:30:18

כל מי שקרה לו משהו.

01:00:35:08 01:00:32:04
בדיוק, מתפלל כל מי שקרה לו משהו
ומבקש שלא יקרה רע.

01:00:39:10 01:00:35:13
אתה עשית זאת פעם?
-ללכת להתפלל ולבקש?

01:00:41:10 01:00:39:13
כן.
-כן, הייתי הולך.

01:00:45:14 01:00:41:12
מה היית מבקש?
-שייתן לי בריאות.

01:00:47:17 01:00:45:17
שיהיו לי חיים טובים.

01:00:51:24 01:00:47:19
אם אני חולה, אני מבקש לרחם עליי
ויבריא אותי מהמחלה.

01:00:54:23 01:00:52:01
אתה הולך, מתפלל וחוזר?
-כן, רק מתפלל ומבקש.

01:00:58:03 01:00:55:01
אחרי רואים סימנים שהתפילות נענו.
-אלו סימנים רואים, למשל?

01:01:01:11 01:00:58:07
רואים סימנים כל שהם.

01:01:06:23 01:01:01:17
אם הוא לא בן אדם נקי וטהור,
מעיף אותו משם.

01:01:11:06 01:01:07:02
מי מעיף אותו?
-רואה בחלום ואומר לו להתרחק.

01:01:15:07 01:01:11:10
הסימנים ניתנים בחלומות?
-נכון, רואים סימנים בחלום.

01:01:19:15 01:01:15:14
בין אם זה סימנים מבשרי טובות

או רעות, מקבל אותם בחלום.

01:01:31:12 01:01:19:20

אם הבן אדם לא נקי ולא טהור,
מקבל סימני אזהרה בחלומות.

01:01:43:04 01:01:31:24

במקרה זה מה הבן אדם צריך לעשות?
-הוא חייב לחזור ממעשיו הרעים,

01:01:47:16 01:01:43:07

הרי אומר לו בחלום מה לא בסדר אצלו.

01:01:58:13 01:01:47:19

למשל אני, את והוא הולכים למקום
להתפלל, נניח אני רואה חלום רע,

01:02:01:23 01:01:58:17

יכול להיות שאמר לי לצאת משם,
או שאני אדם טוב ומתקבל במקום,

01:02:11:02 01:02:02:02

אז אני מספר את החלום שלי לכם ולקס,
הקסים ממליצים לספר את החלומות שחלמנו,

01:02:14:00 01:02:11:04

למי צריך לספר?
-לחברים.

01:02:17:20 01:02:14:08

למשל אם אני חלמתי,
אני מספר לך מה היה החלום,

01:02:20:08 01:02:17:22

כלומר, לחברים קרובים שלך?
-לכל מי שנמצא סביבך.

01:02:29:04 01:02:20:10

החבר יכול להגיד לך, שאת לא נקייה,
שאולי עשית משהו לא ראוי,

01:02:39:21 01:02:29:10

יש אנשים מאוד חכמים שמפרשים
חלומות במדויק. יש הרבה כאלה.

01:02:43:14 01:02:40:04

אומרים לך לצאת משם, ואת לוקחת
את כל החפצים שלך והולכת משם.

01:02:47:15 01:02:43:17

איך הוא ידע במה הוא עשה רע?
במה הוא טעה?

01:02:56:23 01:02:47:17
אנשים עושים הרבה טעויות,
איך אני אדע על איזו טעות מדובר?

01:02:59:24 01:02:57:00
המפרש אומר לו במה הוא
עשה טעות, אומר במדויק.

01:03:04:00 01:03:00:03
במה הוא טעה?
-כן. אומר לו את הטעות במדויק.

01:03:07:10 01:03:04:04
אז הוא יוצא משם וחוזר
בו ממעשיו הרעים.

01:03:12:06 01:03:07:14
האם רואה בחלומות במה הוא טעה
או המפרש אומר לו את זה?

01:03:19:19 01:03:12:15
הוא רואה את זה בחלומות
וגם המפרש אומר לו את זה.

01:03:30:02 01:03:20:02
המפרש יכול להגיד לו במה הוא טעה,
מה הולך לקרות לו כתוצאה מכך,

01:03:36:08 01:03:30:05
ומה עליו לעשות כדי שיסלח לו,
מהו צריך להתפלל.

01:03:41:00 01:03:36:15
אומר לו תתקן את זה ואת זה...
-נכון.

01:03:52:19 01:03:41:07
זה נכון ומדויק מעבר לכל ספק.
-אנשים רבים משתמשים בזה בדרך כלל?

01:04:07:03 01:03:52:22
בטח. בוודאי. אנשים שלנו הם מאוד טהורים,
אנשים מווגרה וכל האזור היו טהורים.

01:04:19:18 01:04:07:06
אלוהים לא נענה לתפילות סתם כך,
צריך להיות זהירים.

01:04:30:03 01:04:20:08
דברים אמיתים מוצאים בזהירות
ולא סתם דיבורים ובלערבב.

01:04:36:18 01:04:30:09
צריך להיות טהור ונקי, זהיר,
וכך מקבלים שכר טוב.

01:04:41:19 01:04:37:02
על הדברים האלה סיפרה לי
מישהי אתמול בערב.

01:04:45:03 01:04:42:00
הייתי בחתונה ופגשתי אותה שם.

01:04:50:17 01:04:45:07
כשאני מסתכל על דבריה אני מבין כמה
טעויות אנחנו עושים בארץ,

01:05:01:19 01:04:50:20
היא ראתה את החתן עם קשרים מיוחדים
על ראשו, זה למי שמתחתן עם כלה בתולה.

01:05:11:15 01:05:01:22
אז האישה אמרה לי שאין מצב בארץ
שתימצא כלה שלא היה לה מגע לפני זה.

01:05:25:12 01:05:11:20
זה בסדר שמראים את הסימן על ראש החתן,
אבל היום עשו טעות חמורה,

01:05:32:24 01:05:26:12
הרי לא ייתכן שתימצא כלה בתולה,
כך היא מספרת לי בשקט.

01:05:41:18 01:05:33:04
גם החתן, גם הוא מוטל בספק
שלא היה לו מגע לפני זה.

01:05:47:14 01:05:41:23
היום הצעירים עושים מה
שבא להם ובכל מקום.

01:05:52:16 01:05:47:18
באתיופיה היינו מאוד זהירים
שלא להכעיס את אלוהים.

01:05:56:10 01:05:52:21
לא ייתכן שעושים ממנו צחוק.

01:06:01:12 01:05:56:15
שם היינו רצות החוצה גם כשהיינו
באמצע עבודה כשהבנו שאנחנו במחזור.

01:06:04:18 01:06:01:16
את העבודה באות לסיים השכנות.

01:06:08:12 01:06:04:22
במרגם יושבות 7 ימים,
כשמסיימות מתפללות וסוגדות,

01:06:16:17 01:06:08:15
אחרי לידת בן יושבות במרגם 40 יום.
לא לכולן יש גוג'ו למרגם,

01:06:21:20 01:06:16:20
רק מי שיש לה משפחות מבוססות,
זוכה לטיפול ראוי כשהיא במרגם,

01:06:29:13 01:06:21:22
אחרת האישה מורעבת במרגם, לשבת
במרגם 80 יום אחרי לידת בת זה סבל נוראי.

01:06:41:09 01:06:29:18
את כל זה אלוהים רושם כמעשה חיובי וראוי,
אבל כאן, בארץ, אנחנו בבעיה מדירה שינה,

01:06:48:09 01:06:41:12
היא אומרת שמזל שעלתה
לארץ אחרי שהפסיקה ללדת.

01:06:56:00 01:06:48:17
היא מוסיפה ואומרת, גם אחרי שסיימתי
מחזור. מזל שסיימתי את כל זה.

01:07:02:04 01:06:56:11
אבל עדיין יש לי ילדות ונכדות בבית.

01:07:07:11 01:07:02:07
אמרת שנשים מובילות תפילות
כשמתפללים ומבקשים לקבל גשם...

01:07:09:22 01:07:07:13
נכון. בבקשה לגשם,
נשים מובילות תפילות.

01:07:15:09 01:07:10:00
באספה הזו גם הילדים משתתפים, נכון?
-בטח. הם משתתפים גם. כולם משתתפים.

01:07:19:21 01:07:15:12
מבוגרים, ילדים קטנים,
נערים ונערות. כולם.

01:07:23:10 01:07:20:01
גם נוצרים וגם היהודים ביחד?
-כן, משתתפים ביחד.

01:07:27:17 01:07:23:12
ביחד?
-כן. אנשים שלנו הם אלה שמובילים.

01:07:34:13 01:07:27:21
איפה שאני גדלתי, הנשים המבוגרות
שלנו, היו מובילות.

01:07:43:16 01:07:34:17
כמו למשל אמא שלך?
-כן. חבל ששכחתי את השירים שהיו שרות.

01:07:50:02 01:07:43:18
לאורך כל הדרך שרים. בדרך חזרה
הביתה כבר חוזרים רטובים מגשם.

01:07:52:08 01:07:50:06
בדרך כלל מתפללים ביחד
במקרה של בקשה לגשם?

01:07:55:21 01:07:52:10
כן, כשמבקשים גשם. כמתרחשות בצורות,
מתפללים ביחד לקבל גשם.

01:07:58:12 01:07:55:24
מצטרפים ביחד ומתפללים?
-בדיוק, נכון.

01:08:12:02 01:07:58:14
גם אצל הנוצרים, יש נוצרים גדולים
וצדיקים שכמונו לא עושים מלאכה בשבת.

01:08:15:20 01:08:12:16
שמאוד אדוקים וקנאים לדת!
-כן. יש הרבה נוצרים כאלה.

01:08:22:10 01:08:16:03
ביום שבת וראשון הם הולכים
לכנסיות ומתפללים שם.

01:08:30:20 01:08:22:13

יש להם חגים למשל, בשלישי לכל חודש
יש את חג "בטא", בחמישי "אבו",

01:08:35:16 01:08:30:23
בשביעי "סלאסוצ'י",
יש להם הרבה חגים.

01:08:43:15 01:08:35:19
לכל זה הם עורכים מסיבות, מכינים
אוכל, שתייה מזמינים אורחים ונהנים.

01:08:50:19 01:08:44:07
הם לא פחות דתיים ומכבדים את
אלוהים כמונו. אפילו יותר.

01:09:03:02 01:08:54:22
כשהולכים להתפלל, האם יש משהו
שלוקחים ונותנים אותו שם?

01:09:08:16 01:09:03:07
-לא, אין, רק תפילות.
-למשל למסיבות וכו'?

01:09:15:01 01:09:08:20
מסיבות עושים בבית,
כמו שאמרתי מקודם, מכינים הכל בבית,

01:09:25:09 01:09:15:05
השכנים עוזרים לך, עושה מסיבה בחגים
שאת מאמינה בהם, באותו חג הבעל שוחט כבש.

01:09:29:05 01:09:25:12
מזמינים את השכנים, דודים
ודודים, גיסים וחמות.

01:09:35:18 01:09:29:07
מכינים סככה, יושבים שם
ואוכלים ונהנים.

01:09:40:18 01:09:35:20
לא לוקחים שום דבר
כשהולכים לבקש ולהתפלל?

01:09:42:24 01:09:40:22
אין, לא לוקחים כלום.
-לא לוקחים אוכל או משהו?

01:09:46:06 01:09:43:02
לא, לא לוקחים.
-הולכים רק להתפלל.

01:09:47:24 01:09:46:08
לפעמים הם מכינים בונה

01:09:51:12 01:09:48:03
איפה שמתפללים?
-כן. רק כדי שיהיה יותר נחמד.

01:09:57:20 01:09:51:15
במה הם מכינים? הם לוקחים ציוד?
-כן, לוקחים כל מה שצריך לקפה.

01:10:07:08 01:09:58:01
יש עצי בעירה בקרבת מקום התפילה,
כך הם משחקים ונהנים ביחד.

01:10:16:16 01:10:07:13
שרים גם את "גני וולדה",
"זרטאו זינב זרה". שכחתי את ההמשך.

01:10:22:08 01:10:16:20
אמא שלך הייתה הולכת
להתפלל בדרך כלל?

01:10:29:24 01:10:22:11
בזמני בצורות, כן, הייתה הולכת.
לא רק היא, יש גם את השכנות שהולכות.

01:10:35:18 01:10:30:02
גם הנוצרות שבסביבה
יוצאת יחד ומתפללות.

01:10:41:18 01:10:35:21
מדברות מה קרה שאין גשם. קובעות יום
מתי לצאת ביחד ולהתפלל.

01:10:44:00 01:10:41:20
ואז יוצאות כולן ומתפללות
בתאריך שנקבע.

01:10:47:00 01:10:44:02
בעיה מאחדת אותן!
-נכון, הבעיה מאחדת אותן!

01:10:50:09 01:10:47:03
הם עושים "מחבר" (עריכת משתה בתור),
לכבוד החגים שלהם.

01:11:02:02 01:10:50:13
למשל עושים "מחבר" לחג "מיכאל".

-איך חוגגים את החג?

01:11:07:09 01:11:02:05
כל אחד עושה מסיבה ומזמין את הסביבה,
היינו כ-12 ראשי משפחות,

01:11:10:19 01:11:07:13
כל פעם אצל מישהו אחר,
אחת לחודש עורכים מסיבה.

01:11:13:02 01:11:10:21
מי שיכול לאפשר לעצמו, שוחט כבש.

01:11:19:13 01:11:13:05
מי שלא יכול, מכין אוכל
ושתייה בכמות שהוא יכול.

01:11:23:05 01:11:19:16
אחרי זה מגיעים כל האחים
והקרובים ונהנים ביחד.

01:11:25:17 01:11:23:07
רק קרובי משפחה באים?
או שגם השכנים נכנסים לתורנויות?

01:11:31:21 01:11:25:20
גם השכנים מצטרפים,
גם אנשים ממקומות רחוקים יכולים.

01:11:36:12 01:11:31:24
אני שואלת על ה"מחבר" שאתם עושים,
האם אתם עושים ביו האחים,

01:11:38:11 01:11:36:16
או שגם אחרים לוקחים בו חלק?

01:11:42:12 01:11:38:13
גם אנשים מחוץ למשפחה
מצטרפים ויכולים לקחת חלק בו.

01:11:43:24 01:11:42:15
אתם עושים הגרלה לקביעת התור?

01:11:53:17 01:11:44:02
כן. למשל אם אני עושה החודש מסיבה
בחודש הבא יהיה התורה שלך וכן הלאה.

01:11:56:12 01:11:53:20
האם אתם שמים כסף?

01:11:59:05 01:11:56:15
יש תורנויות מסיבות ששמים בהם כסף.
-אחת לחודש?

01:12:04:02 01:11:59:08
כן.
-ויש מסיבות שלא שמים בהם כסף.

01:12:08:20 01:12:04:06
אבל אנחנו לא שמים, כי אנחנו עושים
זאת בשביל טיהור הנשמה.

01:12:10:12 01:12:08:23
-מה זה אומר בשביל הנשמה?

01:12:13:18 01:12:10:15
כדי שאלוהים ישמע לתפילותינו
ושיהיו לך חיים מאושרים.

01:12:19:24 01:12:13:21
שיהיו לנו ילדים בריאים,
שיבורך לנו היבול שמגדלים,

01:12:26:07 01:12:20:03
לכן אנחנו לא אוספים כסף וזה לא נראה
טוב, וכסף זה לא הייעוד והמטרה כאן.

01:12:30:04 01:12:26:10
בהתחלה התחלנו לאסוף כסף אבל כמו
הסברתי, מאותה סיבה הפסקנו את זה.

01:12:33:09 01:12:30:06
לאורך תקופה ארוכה עשינו
את תורנויות המסיבה.

01:12:37:03 01:12:33:11
למשל כמה משפחות הייתם בתורנויות האלה?
-היינו בערך 12 ראשי משפחות.

01:12:40:15 01:12:37:05
כלומר, כל חודש מישהו
אחר לאורך השנה...

01:12:42:20 01:12:40:18
-אתם מכינים אוכל למסיבה?

01:12:44:24 01:12:42:22
כן, מכינים אוכל, שתייה,
כל אחד כפי יכולתו.

01:12:51:22 01:12:45:02
אם אין לנו עבודה בבית, אנחנו
נשארים לילה אצל מי שהכין מסיבה.

01:12:59:02 01:12:51:24
יש הרבה צחוקים ובדיחות.
היה מדהים.

01:13:08:05 01:12:59:05
מה אתם מדברים ומשחקים בדרך כלל?
-על דברים טובים, אין עוד דברים אחרים.

01:13:12:24 01:13:08:09
על דברים מצחיקים...
-דברים מצחיקים, סיפורי אגדות,

01:13:21:14 01:13:14:00
יש הרבה דברים.
כך היינו משחקים וצוחקים.

01:13:27:02 01:13:22:22
יש לך משהו מהחידות וסיפורי אגדות
שאתה זוכר מילדות?

01:13:32:00 01:13:27:04
אני זוכר על "עזראית" וחרישת אדמה...
-מה זה "עזראית"?

01:13:38:24 01:13:32:02
"עזראית" זה פיזור זרעים בשדה.
אלה הדברים שיושבים לי בלב כל הזמן.

01:13:43:02 01:13:39:02
אני לא יודע על שום דבר אחר.
-כנראה שאהבת את זה מאוד.

01:13:49:09 01:13:43:04
אהבתי את זה ממש. ידעתי מתי לזרוע
זרעים, מה מתאים לסוג קרקע מסוים,

01:13:52:02 01:13:49:11
מה זאת אומרת?

01:14:00:20 01:13:52:07
כלומר, כשאני זורע זרעים בשדה, אני
יודע אם האדמה מתאימה לסוג הזרע.

01:14:07:22 01:14:00:24
אפשר לראות על האדמה ולזהות אם זה
הזמן לזרוע את הזרעים,

01:14:14:09 01:14:08:00

רואים שהאדמה מבריקה
ומוכנה לגידול זרעים.

01:14:20:22 01:14:14:17

אם תזרעי בזמן הזה, יגדל לך יבול
טוב, לפעמים גם ללא עשבים שוטים.

01:14:26:04 01:14:21:00

אם תעשי זאת אחרי שעבר הזמן המתאים,
יכול לגדול יבול לא מוצלח,

01:14:31:05 01:14:26:06

או יהיו יותר עשבים שוטים.
יהיו תוצאות לא טובות בסוף.

01:14:39:06 01:14:33:12

כדי שהאדמה תהיה פורייה, מה דרוש?

01:14:49:01 01:14:39:10

אפשר לדעת איזה זרעים מתאים לסוגי אדמה,
למשל מה שמתאים לגדל "דגוסה", "משילה".

01:14:55:17 01:14:49:03

איך אתה יודע זאת?
-מלהסתכל על האדמה, אני יכול לזהות.

01:14:58:21 01:14:55:20

תוך הסתכלות על סוג העפר?
-נכון.

01:15:05:21 01:14:59:00

על איזה סוג עפר,
לרוב מגדלים יבול באתיופיה?

01:15:10:06 01:15:05:24

יש עפר שחור, עפר אדום
ויש עפר בצבע אפור.

01:15:13:18 01:15:10:09

אלה סוגי עפר טבעיים?
-כן, הם טבעיים.

01:15:18:06 01:15:13:20

למשל על אדמה עם עפר בצבע שחור,
מה אפשר לגדל?

01:15:30:14 01:15:18:12

מגדלים אפונה, "דגוסה", "ג'יהולה".

01:15:35:05 01:15:30:18
בין אם האדמה עם עפר בצבע שחור
או אדום או לבן,

01:15:40:05 01:15:35:07
אני יודע מתי בדיוק
הוא מוכן לגידול יבול.

01:15:44:14 01:15:40:07
אם עבר הזמן המתאים, אומרים, בסדר גם
אם עבר הזמן, בכל זאת נעבד את הקרקע.

01:15:48:02 01:15:44:17
אומרים שיהיה.
כן, שיהיה, אין ברירה. את זה אני יודע.

01:15:55:22 01:15:48:05
האם חייב לרדת גשם ולהרטיב את האדמה?
-אנחנו זורעים כשהאדמה עדיין יבשה.

01:16:01:01 01:15:55:24
זורעים בחודשי פברואר, אפריל.

01:16:04:05 01:16:01:03
אחרי זה לא מפריע שהפרות נכנסות
לשטח, אין צורך להשגיח עליו.

01:16:08:06 01:16:04:07
אחרי שזרעתם כבר?
כן, אין בעיה שהפרות נכנסות לשם.

01:16:20:24 01:16:08:08
החיות מתהלכות חופשי על האדמה שזרענו
עליה עד שמתחילים העננים.

01:16:33:12 01:16:21:03
הזרעים כבר מתחילים לנבוט רק מהעננים.
-מבלי שיורד גשם?

01:16:40:20 01:16:33:15
כן, רק מתחילת העננים.
ברגע זה כבר מונעים מחיות להיכנס לשטח זה.

01:16:46:22 01:16:41:02
מונעת מחיות מלהיכנס מכל כיוון
כדי שלא יזיקו ליבול.

01:16:53:19 01:16:47:02
כשהגשם מתחיל כבר כל הזרעים

נובטים במהירות.

01:17:03:18 01:16:55:24
כמה זמן לוקח מאז הזריעה עד שקוצרים,
לכל אחד יש לו את הזמן שלו?

01:17:10:04 01:17:03:21
אנחנו זורעים בפברואר,
נשאר ללא נביטה עד מאי.

01:17:11:16 01:17:10:07
מבלי שגדל כלום...

01:17:18:06 01:17:11:19
כן, רק מסדרים את הכל ומשאירים
כך לאורך חודשיים.

01:17:23:08 01:17:18:09
לאורך חודשיים...
כן, לאורך חודשיים.

01:17:32:09 01:17:23:12
לפעמים יורד גשם גם באפריל, הזרעים
נובטים כבר ושומרים על היבול מפרות.

01:17:50:13 01:17:32:13
אחרת מתחילים העננים במאי, חלק מהזרעים
נובטים, גם עשבים ועלים של עצים.

01:17:53:18 01:17:50:17
ברוב הזמן, באיזה חודשים
זורעים זרעים?

01:18:01:14 01:17:53:20
אני אומר לך אפריל ומאי.
גם ביוני. ביוני זורעים תירס.

01:18:12:04 01:18:01:23
יש עוד סוגים גם. אבל אפשר מה שזורעים
בחודשים אלה יש לו יתרון לגדול טוב.

01:18:25:13 01:18:12:07
נובט בענן הראשון כמו ענבים,
היו ענבים גם שם, הענבים גדלים בטבע.

01:18:30:20 01:18:25:17
הזרעים צריכים מים ואור
של שמש כדי לגדול טוב,

01:18:38:22 01:18:30:24

כן, אבל זה מחכה בטבע
ונובט כשמוצא את התנאים המתאימים.

01:18:46:01 01:18:39:04
ברגע שנובטים מונעים מחיות להיכנס
לשטח על מנת לשמור על היבול.

01:18:51:03 01:18:46:06
לפני הנביטה, אין בעיה שחיות נכנסות,
לא נגרמים נזקים מזה.

01:19:00:19 01:18:51:06
שאלה אחרונה שלי אליך היא
למה אתה הכי מתגעגע לחיים באתיופיה?

01:19:04:19 01:19:00:22
למולדת שלי.
-לכל המדינה?

01:19:17:19 01:19:04:22
המולדת שלי!, אני כל הזמן שם במחשבות.
אני מתגעגע לנחלים, להרים, פשוט כואב.

01:19:24:18 01:19:18:07
בארץ כל כך נוחים החיים,
למעט בעיות בריאותיות,

01:19:30:02 01:19:24:23
אבל גם אם יהיה לך שם את השפע שיש פה,
עדיין את דואגת שלא יגנבו לך את הפרות,

01:19:41:00 01:19:30:06
שפרות לא יפלו לתוך תהום, העגלים מתים,
היו הרבה בעיות גם למי שיש עושר.

01:19:49:01 01:19:41:06
אבל בארץ את יכולה לקנות כל דבר
בין אם חלב, גבינה וכל דבר אחר.

01:19:53:08 01:19:49:10
מאוד נוח בארץ,
אבל הבריאות לא ממש טובה.

01:19:57:03 01:19:53:12
השאלה שלי הייתה
למה אתה מתגעגע באתיופיה?

01:20:00:07 01:19:57:06
אמרתי למולדת שלי.
-למולדת שלך! להרים...

01:20:10:02 01:20:00:11
להרים, לנופים, לנחלים, הבריאות
התקינה, ביחוד הבריאות!

01:20:17:04 01:20:10:06
אחרי שמתרחצים בים מרגישים נפלא.